

T.C.
UYU MAZLIK MAHKEMES

ESAS NO : 2021/181
KARAR NO : 2021/197
KARAR TR : 05/04/2021

ÖZET: mar planında ilkö retim alanı olarak ayrılan ve idarece çimlendirme yapılarak fiilen el atılan ta ınmazın kamula tırlımayarak mülkiyet hakkının kısıtlandı ı iddiası ve tazminat istemiyle açılan davanın ADL YARGI YER NDE görülmesi gerekti i hk.

K A R A R

Davacı : G.Ö.
Vekilleri : Av. O.K. Av. M.A.
Davalı : Milli E itim Bakanlığı
Vekili : Av. M.C.I.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili; Müvekkilinin hissedarı oldu u Antalya li, Kepez lçesi, Atatürk Mahallesi, 11136 ada, 1 parsel sayılı ta ınmazın imar planında ilkö retim alanı olarak ayrıldı ı ve bugüne kadar kamula tırlımayarak mülkiyet hakkının kısıtlandı ndan bahisle, kamula tırmasız el atmadan dolayı 150.000 TL tazminatın yasal faizi ile birlikte ödenmesine karar verilmesi istemi ile idari yargı yerinde dava açmı tır.

2. Davalı idare vekili süresi içinde verdi i savunma dilekçesinde; dava konusu ta ınmaza Kepez Belediyesi tarafından fiilen el atıldı ı, ta ınmazın park olarak kullanıldı ını ileri sürerek, davanın adli yargıda görülmesi gerekti i görü üyle davanın görev yönünden reddi gerekti ini savunmu tur.

II. UYU MAZLI A L K N B A V U R U S Ü R E C

A. dari Yargıda

3. **Antalya 3. dare Mahkemesi, E.2020/292 sayılı dosyada, 16/12/2020 tarihinde** verdi i görevlilik kararı ile idare vekilinin talebini reddetmi tır. Kararın gerekçesinin ilgili kısmı u ekildedir;

"...Dosyanın incelenmesinden, Antalya li, Kepez lçesi, Atatürk Mahallesi, 11136 ada, 1 parselde bulunan ta ınmazın imar planında "ilkö retim alanı" olarak ayrıldı ı ve bugüne kadar kamula tırlımayarak mülkiyet hakkının kısıtlandı ı; tasarruf hakkının bu ekilde engellenmesi suretiyle olu tu u ileri sürülen (fazlaya ili kin hakları saklı tutularak) imdilik toplam 150.000,00-TL bedelin yasal faiziyle birlikte tazmini istemiyle dava açıldı ı, davalı idare tarafından ta ınmazın fiilen park olarak kullanıldı ı, bu bakımdan fiili el atmanın söz konusu oldu u, fiili el atma davalarının da adli yargıda görülmesi gerekti inin ileri sürüldü ü anla ılmaktadır.

bu dava konusunun, idarenin ta ınmazı imar planında "ilkö retim alanı" olarak ayırarak ve bugüne kadar kamula tırlımayarak hukuken el atılmasına ili kin oldu u, ta ınmazın fiilen park olarak kullanılmasına ili kin olmaması nedeniyle yukarıda yer verilen 2577 sayılı Kanun hükümleri gere ince açılan tazminat davasının görüş ve çözümünün idari yargı görevinde bulundu u sonucuna varılmı tır."

4. Davalı idare vekili tarafından, süresi içinde verilen dilekçe ile olumlu görev uyu mazlı ı çıkarılması istemiyle ba vuruda bulunulması üzerine dilekçe, dava dosyası ile birlikte Yargıtay Cumhuriyet Ba savcılı ı'na gönderilmi tır.

B. Olumlu Görev Uyu mazlı ı Çıkarılmasına li kin Yargıtay Cumhuriyet Ba savcılı ı Talebi

5. Yargıtay Cumhuriyet Ba savcısı, haksız fiillere ili kin özel hukuk hükümlerine göre davanın çözümünün adli yargı yerinin görevli görü üyle, 2247 sayılı Kanun'un 10.maddesi uyarınca olumlu görev uyu mazlı ı çıkarılmasına karar vererek dosyayı Uyu mazlık Mahkemesine göndermi tir. Olumlu görev uyu mazlı ı çıkarılmasına ili kin talebin ilgili kısmı u ekildedir:

“(...)Belediyelerin 3194 sayılı mar Kanunu 8. ve 18. maddesinin verdi i yetki ile arazi ve arsalar üzerinde imar planlarının hazırlanması ve yürürlü e konulması, arazi ve arsa düzenlemesi gibi faaliyetleri kapsamında yaptıkları imar planlarından kaynaklanan i lemlerin tek yanlı ve kamu gücüne dayanan irade açıklamaları ile tesis edilen genel ve düzenleyici i lemler oldu u bu yönü ile de idari eylem ve i lemlerden kaynaklanan uyu mazlıkların idari yargı yerlerinde çözümlenmesi gerekti i tartı masızdır. Buna kar ılık, 2942 sayılı Kamula tırma Kanunu'nda öngörülen usul ve yöntemlere uygun idari nitelikte uygulama i lemleri yapılmaksızın, dava konusu ta inmazın bir kısmına fiilen el atması halinde, idarenin bu eyleminin kamula tırmasız el atma niteli ini ta ıdı ı açıktır.

Öte yandan, idarenin yürütmekle yükümlü bulundu u kamu hizmetine ili kin olarak uygulamaya koydu u plan ve projeye göre meydana getirdi i yol, kanal, baraj, su yolları, su ebekesi gibi tesislerin kurulması, i letilmesi ve bakımı sırasında ki ilere verdi i zararların tazmini istemiyle açılacak davaların çözümünün, idari eylem ve i lemlerden dolayı ki isel hakları muhtel olanlar tarafından açılacak tam yargı davaları kapsamında yargısal denetim yapan idari yargı yerine ait oldu u; idarece herhangi bir ayni hakka müdahalede bulunuldu u, özel mülkiyete konu ta inmaza kamula tırmasız el atıldı ı veya plan ve projeye aykırı i görüldü ü iddiasıyla açılacak müdahalenin men'i ve meydana gelen zararın tazmini davalarının ise, mülkiyete tecavüzün önlenmesine ve haksız fiillere ili kin özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde çözümlenece i, yerle ik yargısal içtihatlarla kabul edilmi bulunmaktadır.

Nitekim Yargıtay ç tihadı Birle tirme Kurulunun 11/02/1959 tarihli ve E. 1958/17, K.1959/15 sayılı kararında, kamula tırmasız el atma kavramı “ darenin kanunsuz bir hareketi” olarak tanımlanmı ve bu eylemden kaynaklanan davaların mülkiyete tecavüzün önlenmesi veya haksız fiil neticesinde meydana gelen zararın tazmini davası mahiyetinde oldu u ve bu bakımdan adli yargının görevli oldu u kabul edilmi tir.

Dava dosyasının incelenmesi sonucunda; davacının maliki oldu u ta inmazın imar planında ilkö retim alanı olarak belirlendi i, Kepez Belediye Ba kanlı ının 17/11/2020 tarihli ve 22711 sayılı yazısına göre söz konusu ta inmaza davalı idarenin izni dahilinde fiilen el atılarak çimlendirme çalı ması yapıldı ı, aynı cevabi yazıda çimlendirme çalı masının geçici olarak yapıldı ı ve kalıcı donatı bulunmadı ı belirtilmesinin söz konusu ta inmaza fiilen el atıldı ı gerçe ini de i tirmede i, bu ekilde dava konusu ta inmazın tamamına fiili olarak el atılmak suretiyle, davacının ta inmaz üzerindeki haklarının kısıtlandı ı anla ılmaktadır.

Bu durumda, idarenin izni do rultusunda dava konusu ta inmaza kamula tırmasız el atılmasından do an zararın tazminine yönelik bulunan davanın, davalı idarece kamula tırma yapılmaksızın ta inmaza fiilen el atılması kar ısında, haksız fiillere ili kin özel hukuk hükümlerine göre çözümünün adli yargı yerinin görevine girdi i anla ılmaktadır”

6. Benzer dosyalardaki görü ü bilindi inden, ayrıca Danı tay Ba savcısının görü ü alınmamı tir.

III. LG L HUKUK

A. Mevzuat

7. Anayasa'nın 125. maddesinin son fıkrasında, idarenin kendi eylem ve i lemlerinden do an zararı ödemekle yükümlü oldu u kurala ba lanmı ; 2577 sayılı dari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendinde de, tam yargı davaları, idarenin eylem ve i lemlerinden dolayı ki isel hakları do rudan muhtel olanlar tarafından açılan davalar olarak tanımlanmı tır.

B. Yargı Kararları

8. Yargıtay çtihadı Birle tirme Kurulu'nun 11/02/1959 tarihli ve E.1958/17, K.1959/15 sayılı kararının, III. bölümü öyledir:

“ stimlâksiz el atma halinde amme te ekkülü stimlâk Kanununa uygun hareket etmeden ferdin malını elinden almı olması sebebiyle kanunsuz bir harekette bulunmu durumdadır. Ve bu bakımdan dava Medeni Kanun hükümlerine giren mülkiyete tecavüzün önlenmesi veya haksız fiil neticesinde meydana gelen zararın tazmini davasıdır. Ve bu bakımdan adliye mahkemesinin vazifesi içindedir.

Bundan ba ka, bir amme te ekkülü tarafından bir tesisin yaptırılması sırasında Devlet malı olmayan yerlerden toprak alınması veya böyle yerlere toprak veya moloz yı ılması neticesinde meydana gelen zararların tazmini davası da ba kasının malına amme te ekkülünün diledi i gibi el atma hakkı bulunmadı ı ve plan ve projelere ve arnamelere ba kasının malına ihtiyaca göre el atılabilmesini gerektirecek esaslar konulamayaca ı cihetle, haksız fiilden do an bir tazminat davası sayılır.

Yapılan i lerin plan veya projeye aykırı olarak yapılması hali de idari karara aykırı bir hareket bulunması itibariyle yine idari kararın tatbiki olan bir fiil sayılamaz ve bu bakımdan bu iddia ile açılmı bir dava haksız fiilden do an bir davadan ibaret olacaktır.

Bu bentte anılan davalar, içtihadı birle tirme kararının dı nda kaldıklarından kararın bunlara ümulü yoktur”

IV. NCELEME VE GEREKÇE

A. İlk nceleme

9. Uyu mazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın ba kanlı ında, Üyeler ükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 05/04/2021 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi gere ince yapılan incelemeye göre, davalı vekilinin, anılan Kanun'un 10/2. maddesinde öngörülen yönleme uygun olarak yaptı ı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde ba vuruda bulunması üzerine Yargıtay Cumhuriyet Ba savcısınca, 10. maddede öngörülen biçimde, olumlu görev uyu mazlı ı çıkarıldı ı ve usule ili kin herhangi bir noksanlık bulunmadı ı anla ıldı ndan görev uyu mazlı ının esasının incelenmesine oy birli iyle karar verildi.

B. Esasın ncelenmesi

10. Raportör-Hâkim Engin SEL MO LU'nun, davanın çözümünde adli yargının görevli oldu u yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Ba savcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil brahim Ç FTÇ ile Danı tay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli oldu u yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gere i görü ülüp dü ünüldü:

11. Dava, davacının payda ı oldu u ta ınmazın imar planında ilkö retim alanı olarak ayrıldı ı ve bugüne kadar kamula tırılmayarak mülkiyet hakkının kısıtlandı ı iddiasıyla ve tazminat istemiyle açılmı tır.

12. darenin yürütmekle yükümlü bulundu u kamu hizmetine ili kin olarak uygulamaya koydu u plan ve projeye göre meydana getirdi i yol, kanal, baraj, su yolları, su ebekesi gibi tesislerin kurulması, i letilmesi ve bakımı sırasında ki ilere verdi i zararların tazmini istemiyle açılacak davaların görüm ve çözümünün, idari eylem ve i lemlerden dolayı ki isel hakları muhtel olanlar tarafından açılacak tam yargı davaları kapsamında yargısal denetim yapan idari yargı yerine ait oldu u; idarece herhangi bir aynı hakka müdahalede bulunuldu u; özel mülkiyete konu ta ınmaza kamula tırmasız el atıldı ı veya plan ve projeye aykırı i görüldü ü iddiasıyla açılacak müdahalenin men'i ve meydana gelen zararın tazmini davalarının ise, mülkiyete tecavüzün önlenmesine ve haksız fiillere ili kin özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerince çözümlenece i, yerle ik yargısal içtihatlarla kabul edilmi bulunmaktadır.

13. Dosyanın incelenmesinden, Antalya li, Kepez İçesi, Atatürk Mahallesi, 11136 ada, 1 parselde bulunan ta ınmazın imar planında "ilkö retim alanı" olarak ayrıldı ı ve bugüne kadar kamula tırılmayarak mülkiyet hakkının kısıtlandı ı, dosyada mevcut resmi yazı ma örneklerinden söz konusu ta ınmaza davalı idarenin izni dahilinde Kepez Belediye Ba kanlı ınca fiilen el atılarak çimlendirme çalı ması yapıldı ı belirlenmi tir.

14. Bu durumda, görev uyu mazlı ına konu davanın; imar planında ilkö retim alanı içinde kalan ta ınmaza kamula tırılmaksızın çimlendirilmek suretiyle fiilen el atıldı ı iddiası ile ve tazminat istemiyle açıldı ının kabulü gerekir.

15. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulunduruldu unda, Yargıtay Cumhuriyet Ba savcısının ba vurusunun kabulü ile Antalya 3. dare Mahkemesince verilen 16/12/2020 tarihli ve E.2020/292 sayılı görevlilik kararının kaldırılması gerekti i sonucuna varılmı tir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADL YARGI YER N N GÖREVL OLDU UNA,

B. Yargıtay Cumhuriyet Ba savcısının BA VURUSUNUN KABULÜ ile Antalya 3. dare Mahkemesince verilen 16/12/2020 tarihli ve E.2020/292 sayılı GÖREVL L K KARARININ KALDIRILMASINA,

05/04/2021 tarihinde OY B RL LE KES N OLARAK karar verildi.

Ba kan
Celal Mümtaz
AKINCI

Üye
ükürü
BOZER

Üye
Mehmet
AKSU

Üye
Biol
SONER

Üye
Aydemir
TUNÇ

Üye
Nurdane
TOPUZ

Üye
Ahmet
ARSLAN